

VERSLAG VAN HET GESPREK VAN DE HEER PH. STAAL MET JMW

Archief Philip Staal

Gespreksdeelnemers:

De heren Ph. Staal en Ch. van Gent, eiser resp adviseur van eiser,
De heren H.J. van den Bergh en H.G. Vuijsje, vice voorzitter Raad van
Toezicht (hierna: RvT) resp directeur-bestuurder van JMW.

Datum: 1 november 2004

Plaats: hoofdkantoor JMW te Amsterdam

Notulen: de heer A.J. Agsteribbe, directiesecretaris van JMW.

Context.

algemeen: de aanspraak van de heer Staal op schadevergoeding door JMW als rechtsopvolger van de S.A.Ruedelsheimstichting welke de voogd van de heer Staal was en waar de heer Staal als oorlogswaas opgroeide;

in het bijzonder:

1. het door de heer Staal en diens broer de heer M. Staal ingestelde verweer van 7 juli 2004 tegen de fusie van de stichting 'Samenwerkingsverband JMW' met enige voormalige voogdij-instellingen, w.o. de Ruedelsheimstichting en het kort voor de zitting gedane voorstel van hun advocaat, mevr mr E. Pasman, om te komen tot een laatste gesprek, en
2. de uitspraak van de klachtencommissie van JMW van 30 juli 2004 waarin deze commissie de suggestie doet om alsnog een weg te zoeken om tot een voor alle partijen 'aanvaardbaar eindoordeel' te komen, mede in het licht van het verzoek van de heer Staal dd 21.10.'02 om een gesprek te mogen hebben met de voorzitter van de RvT.

Samenvattend gespreksverslag

Nadat de heer Van den Bergh zijn functie van aankomend voorzitter van JMW en voorzitter van de stichting 'Samenwerkingsverband' heeft toegelicht geeft deze een korte samenvatting van de context van dit gesprek, in de geest van het hierboven gestelde, en vraagt in het bijzonder de aandacht voor de 'nadere stukken' van de kant van de heer Staal die wat hem betreft mede de aanleiding vormen voor dit gesprek.

Met betrekking tot die stukken stelt de heer Van den Bergh de heer Staal in de gelegenheid nog een toelichting daarop te geven.

De heer Staal stelt in zijn toelichting dat in zijn rapport van februari j.l. nog niet de Memorie van Successie (hierna: MvS) bevat. Inmiddels is deze gevonden, als gevolg waarvan de twee rapporten (t.w. het 'rapport Vos' uit 1954 en het 'eindrapport van Le-Ezrath Ha-Jeled') die de bron en basis vormen van zijn claim met elkaar in verband kunnen worden gebracht,

hetgeen, naar zijn oordeel, voor zijn aanspraak op geld van JMW een belangrijke ondersteuning vormt.

De heer Staal wijst erop dat hij midden juni 2000 aan de heer Vuijsje gezegd heeft dat er een algemeen onafhankelijk wezenonderzoek moet komen. Dit onderzoek zou antwoord moeten geven op de vraag of het vermogen van de Joodse oorlogswezen door de Joodse voorgedij-instellingen goed is beheerd. De reden voor deze vraag kwam voort uit het feit dat er van alles was onderzocht betreffende de Tweede Wereldoorlog-tegoeden behalve het vermogensbeheer van de oorlogswezen.

Aanleiding dat hij zelf op onderzoek uitging was het feit dat tot augustus 2002, het in 2000 gestarte wezenonderzoek, nog steeds niet gepubliceerd was. De reden dat hij zich heeft moeten beperken tot het vermogensbeheer van de nalatenschap van zijn ouders was het feit dat JMW hem de toegang tot de algemene archieven weigerde.

Op grond van het nieuwe document meent de heer Staal nu tot een eindoordeel te moeten komen dat zijn eerdere conclusie, in zijn rapport, ondersteunt, namelijk dat uit het vermogen van zijn ouders ten onrechte uitkeringen zijn gedaan of anderszins betalingen hebben plaatsgehad die aan dat vermogen ten onrechte zijn onttrokken.

In zijn reactie stelt de heer Van den Bergh dat de materie voor een relatieve buitenstaander complex is en vraagt naar een reactie van de heer Vuijsje. De heer Vuijsje is van mening dat de verbinding tussen de eindafrekening van de Ruedelsheimstichting uit 1962 en het uit '54 daterende rapport Vos met het nieuwe document geenszins is gelegd. De acht jaar omvattende 'gap' tussen de MvS en de Eindafrekening laat conclusies als die van de heer Staal zijn inziens niet toe.

In zijn reactie geeft de heer Staal aan het niet met de heer Vuysje eens te zijn: hij wijst erop dat er een verschil is van zo'n 7.000 gulden tussen het rapport Vos en het eindrapport van LEHJ. In zijn rapport heeft hij aangenomen –daar de MvS niet aanwezig was- dat dit bedrag 'terecht' betaald is bij de overdracht van de nalatenschap van zijn ouders. Het nieuwe document toont aan dat in ieder geval –van deze 7.000 gulden- 2.000 gulden "gevonden" is en dus had moeten worden vermeld in de Eindafrekening van de Ruedelsheimstichting.

De heer Vuijsje voegt aan zijn mening toe dat ook de heer Hoek in zijn functie van forensisch accountant van oordeel is dat beide overzichten niet op elkaar aansluiten, hetgeen de heer Staal bekend is. De heer Hoek heeft

hem als zijn oordeel gegeven dat het nieuwe document in dit raam geen nieuwe feiten toevoegt.

De heer Staal neemt kennis van hetgeen de heer Vuijsje naar voren brengt, maar ziet geen aanleiding om afstand te doen van zijn aanspraak van 1, 6 miljoen euro.

De heer Van den Bergh vraagt, gelet op de functie van JMW, aandacht voor JMW's plicht om de waarheid te achterhalen, van daaruit te handelen en de heer Staal recht te doen. Dit gezegd hebbend, nodigt de heer Van den Bergh de heer Van Gent uit zijn zienswijze te geven.

De heer Van Gent merkt op dat de heer Staal 600 tot 800 uur intensieve arbeid aan zijn onderzoek heeft besteed. Hij is daarbij tot de conclusie gekomen dat hem en zijn broer geen recht zijn gedaan en stelt:

“ik kan geen oordeel geven over deze complexe materie mede omdat dat mijn vak niet is. De heer Staal is echter van oordeel dat aan zijn mening, bevindingen en conclusies te weinig geloof wordt gehecht en ik begrijp dat. De heer Staal heeft mij gevraagd hem te helpen bij het voeren van dit gesprek en eventueel volgende gesprekken of onderhandelingen met het JMW. Dit wil ik doen, dat is dus mijn rol”.

De heer Van den Bergh stelt vast dat de kern van dit gesprek ‘waarheidsvinding’ is, maar dat de conclusies aangaande die waarheid uiteenlopen en mogelijk, na zoveel jaar, ook niet meer te vinden is.

In de discussie die zich daarop ontspint wijst de heer Vuijsje op de (uit de stukken gebleken) zeer grote zorg en inspanning die de Ruedelsheimstichting zich getroostte om de gebroeders Staal een goede opvoeding en opleiding te geven.

De heer Staal vraagt aandacht voor zijn jeugd als wees. In zijn reactie hierop stelt de heer Van den Bergh met de effecten van zo'n jeugd en de nasleep van de oorlog meer in het algemeen bekend te zijn, hetgeen niet wegneemt dat hij grote betekenis hecht aan het oordeel van de heer Vuysje, in het bijzonder ten aanzien van de hiervoor bedoelde “zorg en inspanningen” van de kant van de Ruedelsheimstichting.

De discussie nogmaals in ogeschouw nemend, vraagt de heer Van den Bergh zich af waar het de heer Staal nu om te doen is. Deze geeft aan dat uit de keuze die de heer Van den Bergh hem voorhoudt, namelijk ‘kennis van de waarheid’ of ‘geld’, hij voor het laatste kiest. (*“daar zijn vordering gebaseerd is op een ruim 700 uur intensief onderzoek naar de waarheid”*)*

* op verzoek van de heer Staal aan de notulen toegevoegd, not.

Deze keuze bevreemdt de heer Van den Bergh in zekere zin daar het door de heer Staal ingestelde verzet tegen de fusie dat doel niet lijkt te bevorderen.

De heer Van den Bergh vraagt de heer Staal of het hem bevreemdt dat JMW zich beroept op verjaring. De heer Staal zegt dat het hem vooral pijn heeft gedaan dat een stichting zoals JMW die “zijn bestaansrecht te danken heeft aan de Sjoa” zich beroept op verjaring van tegoeden uit de Tweede Wereldoorlog.

De heer Van den Bergh motiveert de reden van het besluit: het beleid van de Zwitserse overheid of zelfs dat van Nederland laat zich op geen enkele manier vergelijken met de boven elke verdenking staande zorg waarmee de Joodse voogdij-instellingen hun werk deden. Daarenboven vraagt de heer Van den Bergh aandacht voor het feit dat uit de woorden van de heer Staal blijkt dat hem wel recht is gedaan, alleen ‘niet voldoende’.

In zijn reactie stelt de heer Staal dat het bij de recente onderhandelingen tussen de ‘Joodse partijen’ enerzijds en de banken en de beurs anderzijds om precies hetzelfde principe ging. Begin jaren '50 kregen de overlevende van de Sjoa uiteindelijk 90 procent van de effecten uitbetaald. Er was rechtsherstel gedaan maar niet voldoende. De onderhandelingen met de beurs in het jaar 2000 ging over de 10 procent die in de vijftiger jaren te weinig was uitbetaald.

Ten slotte deelt de heer Van den Bergh mee dat JMW niet zal nalaten zich te beroepen op de verjaringstermijn, mede gelet op het algemene belang van de continuïteit van JMW.

De heer Vuijsje stelt dat het beroep van JMW op verjaring niet los kan worden gezien van enerzijds de gebleken zorgvuldigheid waarmee de opvoeding van de heer Staal door zijn ‘voorgangers’ is gebeurd en anderzijds de door de onafhankelijke klachtencommissie recent vastgestelde zorgvuldigheid waarmee JMW de ‘zaak Staal’ heeft behandeld.

De heer Van Gent merkt op dat hij het JMW het volgende wil voorhouden: “De heer Staal heeft zich vastgebeten in deze zaak omdat hij tot de slotsom is gekomen dat er dingen fout zijn gegaan. Hij strijdt voor het belang van zijn broer en zichzelf. De heer Staal zal niet opgeven, ook al omdat hij op grond van zijn ervaringen van de laatste jaren enig wantrouwen is gaan koesteren ten aanzien van sommige ‘spelers’ in deze zaak”.

In dit verband merkt de heer Van Gent op dat hij het opvallend vindt dat door de Joodse gemeenschap tot nu toe weinig of geen aandacht is gegeven aan het lot van de Joodse oorlogswezen in tegenstelling tot de inspanningen door haar getroost toen het in de jaren 1999/2000 ging om de resten van gestolen Joods bezit door verzekeraars, banken, beurs en overheid. “Is de

Joodse gemeenschap bang om het eigen functioneren van destijds kritisch te beschouwen?”, aldus de heer Van Gent.

De heer Vuysje wijst deze suggestie volledig van de hand. Hij wijst op het initiatief voor een onderzoek door Verhey en Micheels en het volledig openstellen van de archieven van JMW ten behoeve van dat onderzoek.

De heer Van Gent zegt tenslotte dat het hem verstandiger lijkt de zaak op te lossen door gesprekken dan door een gang naar de rechter.

Daarop polst de heer Van den Bergh of de heer Staal bereid is over de hoogte van de claim te praten. Deze bevestigt dat doch laat blijken dat ij geen genoegen zal nemen met een symbolisch bedrag.

De heer Van den Bergh reageert op hetgeen de heer Van Gent naar voren brengt met de vaststelling dat een oplossing meer gezocht lijkt te moeten worden in het principiële dan in het financiële vlak en concludeert dat het vinden van een oplossing bemoeilijkt wordt, omdat de waarheidsvinding niet voorop staat.

In zijn slotwoord stelt de heer Staal vast dat er wat hem betreft voor de eerste keer werkelijk naar elkaar is geluisterd.

In zijn slotwoord stelt de heer Van den Bergh voor om dit gesprek te laten bezinken.
